

Wiadomości krajowe.

— Ze Lwowa. —

Dalszy ciąg Umowy między N. Cesarzem Austriackim a Jego Świętobliwością Papieżem Rzymskim względem wzajemnego wydawania zbiegów wojskowych.

Artykuł XVI. Każdy oddział, który w pogon za dezterterem posłany będzie, zatrzyma się na granicy, a tak zbieg od momentu tego, jak za granicę przejdzie, tylko od jednego, lub dwóch ludzi, którzy paszportem, lub innym jakim dokumentem opatrzeni być muszą, do najbliższego miejsca ściągany być może, w celu wezwania znajdujący się tamże Władzy wojskowej lub cywilnej, której potem obowiązkiem będzie, do wysledzenia i przytrzymania wspomnianego deztertera potrzebną dać asystencyję. Na przypadek zaś, gdyby żołnierze ściągający żadnym paszportem albo innym jakim legalnem zaświadczeniem opatrzeni, ani też dobrze znani nie byli, tedy takowi do zupełnego ich uznania i wylegitymowania się pod władzą Zwierzchności miejscowej zostawać mają.

Jeżeli dezterter istotnie na wskazanym przez stronę reklamującą miejscu przytrzymanym, a nie przez poddanych jednego lub drugiego z układających się Mocarstw schwytanym zostanie, tedy nagroda (taglia) w artykule X. ustanowiona, nieśca mieć nie powinna.

Art. XVII. Gdy się wydarzy przypadek wydawania dezterterów; to Komendant wojskowy najbliższego stanowiska na granicy jednego Mocarstwa, ma o tem uwiadomić Komendanta stanowiska najbliższego na granicy drugiego Mocarstwa, i umówiwszy się z nim o dniu i godzinie, nastąpić mającego wydania dezterterów, odstawieni będą dezterterowie przez oddział wojska na wyznaczony na granicy punkt, gdzie także oddział wojska mający rozkaz do odebrania onych, w tymże dniu i o téżże samej godzinie znajdować się będzie, któremu oiz za zakwitowaniem oddani być mają. Komendant stanowiska uskuteczniający wydanie zbiegów, wyda nawzajem Komendantowi odbierającemu onych, kwit na uiszczone zapła-

cenie kosztów, Artykułami VIII. i X. oznaczonych.

Art. XVIII. A jako słudzy Officerskie, którzy jako takowi w listach pułkowych są umieszczeni, i żołą z kassy wojskowej pobierają, podobnie jak właściwi żołnierze traktowani i wydawani być mają, tak też za nich podług Artykułów VIII. i X. koszty utrzymania, i ustanowioną nagrodę (taglię) płacić należy.

Art. XIX. Każda cywilna lub wojskowa osoba jakiegokolwiek stopnia, któraby się wzięła, jakiego żołnierza z wojsk, których nie niniejszy Kartę tyczy, podstępnie lub mocą do zbiegostwa pobudzać, albo go w tém wspierać, albo też do jego ukrycia i ucieczki dopomagać, ukarana być powinna sześciomiesięcznem więzieniem, lub proporcjonalną karę pieniężną. Przy zachodzących jednak obciążających okolicznościach, może Władza sądowa sześciomiesięczne więzienie, według tychże okoliczności aż do dwóch lat rościagnąć.

(Dokończenie nastąpi.)

Uw i a d o m i e n i a .

I. Nayaśnniejszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 17. Lutego r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadadł raczył Wincentemu Jakóbowi Selka uprzywileiowanemu fabrykantowi Rosolisów i Likierów w Wiedniu na Fischerstiege pod Nrm. 374 mieszkańcemu, soletny przywilej na wynalazek »robienia wszelkich trunków, które dotąd warzone albo dystylowane być miały, jak to: miodu, wódki, rozolisu, likiera i kawy, w kotłach z cyny nacyzystszej, które i przy naymocniejszym ogniu nie topnieją.«

II. Nayaśnniejszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 24. Marca r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadadł raczył Jakóbowi Gorini i Kompanii, fabrykantowi wstążek jedwabnych w Medyolanie, przy ulicy S. Dalmacego pod Nrm. 1820 mieszkańcemu, pięcioletny przywilej na odkrycie »robienia wstążek Bazylejskich, (Bindelli de Basilea Passafini).«

III. Nayaśnniejszy Pan naywyższą uchwałą

z d. 24. Marca r. b. i stosownie do przepisów patentu z d. 8. Grudnia 1820, raczył Józefowi Maria Bertini stolarzowi w Pawii przy ulicy San Majolo Nro. 153 mieszkającemu, nadać przywilej pięcioletni na wynalazek nowej maszyny sitowej osuszającej z waśnadem, zwanej *Vaglio à Pendolo*, aby za pomocą tę, zamiast zwyczajnego sita czerpiącego, grunta moczarnie i miejsca na fundamenta domów wykopać, gdzie się w niewielkiej głębokości źródła znajdują, osuszyć.

— Z Wiednia dnia 27. Maja. —

Jego Ces. Królewic. Mość Arcy - Xiążę Franciszek zajął d. 22. t. m. po południu powieszkanie w swoim letnim pałacu w Laxenburgu, dokąd dniem wprzód udał się Arcy - Xiążę Następca Tronu i Arcy - Xiężna Maryja Anna. Zaś d. 31. t. m. udadzą się tam Xiążę Salerno i jego dostojna małżonka. Oczekujemy tu także w dniach pierwszych przyszłego miesiąca Arcy - Xiężny Maryi Ludwika, Xiężny Parmy.

Kurs Wiedeński z dnia 27go Maja: Obligacye dłużni Stanu 5 procentowe w M. R. 82 2/16. — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZB. M. R. 119 1/2 — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZB. M. R. — — — — — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821 za 100 M. R. — — — — — Kurs na Augsburg za 100 Kur. — — — — — Uso. — — — — — Moneta konwencyjna za 100, 249 7/8. — — — — — Akcye bankowe, jedna po 220 2/5 ZB. M. R.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

Gazeta Amerykańska: New-York-National-Advocate, zawiera pod napisem: »Cuba« artykuł następujący:

Gdy w skutek nowszych wypadków w Europie, wyspa Kuba, albo inż W. Brytanii odstąpiona jest, albo dopiero będzie, a w takim razie, Stany Zjednoczone niemięgo dostanę się, uznaliśmy za stosowne, zwrócić uwagę mieszkańców Kuby na ich położenie i przyszłość ich losu, co uczyniliśmy w kształcie odezwy. Jakiegokolwiek bądź skutki wynikłyby z odstąpienia tej wyspy do W. Brytanii, byłoby zawsze przeciwko rostopności, polityce, i bezpieczeństwu, gdybyśmy kusić się chcieli, wyspę tę dla siebie zająć. Zdanie to jest skutkiem dojrzałego rozumu i rozpoznania rzeczy. (Tu następuje twierdzenie nad położeniem, wielkością, płodami it. d. tej wyspy, a potem pomieniona wyżej następująca)

O d e z w a.

»Hiszpanie i Obywatele wyspy Kuba! Europę czeka znowu wojna... Podług wie-

domości zasługujących na wiarę, Rząd Hiszpański, w celu oknpienia sobie w teyże wojnie neutralności W. Brytanii a pod pozorem spłacenia długów z wojny dawniejszey winnych, uznał za rzecz korzystną i oświadczył się, że może i piękną wyspę waszą, Anglikom odstąpić, i podług tychże samych wiadomości wystawiona ma być flota dostatecznie uzbroiona, z gotowością doprowadzenia tego traktatu do skutku.

»Obywatele wyspy Kuba! Rząd nie odebrał przyzwolenia waszego na te odstąpienie, a Konstytucya, której utrzymanie zaprzysięgliście, stanowi: iż żadna część Hiszpanii lub iey posiadłości, nie może być odstąpiona, bez przyzwolenia Ludu. Nigdy nie powiedzą, że odstąpienie iakiey krajiny i iey mieszkańców, jest prawne i słuszne, jeżeli nastąpiło z przywusu okoliczności i bez wolnego w tey mierze oświadczenia się Ludu; tém unięły pochwałać będą sprawiedliwość i szlachetność Rządu, użytkującego z chwili wielkiego nieszczęścia Ludu i wydzierańcego narodowi znakomitą Prowincyę, której bronić nie ma bezpośrednio siły.

»Mieszkańcy Kuby! Żadnych korzyści spodziewać się nie możecie pod panowaniem Angielskiem. Różność mowy, Religii, ubiórów, obyczajów i praw, oddzielić was zawsze będą od Anglików, iako Naród; żadnego nie będzie między Rządem a Ludem zaufania, a dla przytłumienia ducha zazdrości i nieufności, utrzymywana będzie na wasz koszt wielka siła zbrojna. O obfite płody ziemi waszey, owoce waszego przemysłu, nie będą się dłużyć, tak mocno ubiegać liczni kupcy, których teraz pełno w swoich portach macie, i którzy rozmaite płody swoich krajów dowożą wam do wymiany; nie będą więcéy powiewać w portach waszych tak liczne bandery wszystkich narodów! Produkta wasze prowadzone będą do Anglii na Angielskich okrętach i tam w pakowalniach złożone zostaną, dopóki nie znaydą się kupcy; a gdy rachuba dobrze i pomyślnie wypadnie, płody te zapłacą wam towarami Angielskich re-kodziei. Zamknięte będą porty wasze, dla waszych braci, którzy posiadają klucz do Meksyku i Ameryki południowey, tylko z obcymi będziecie mieć związek. Publiczne miejsca napelnione będą samemi cudzoziemcami, a wasze twierdze osadzone zostaną wojskiem Angielskiem.

»Obywatele Kuby! Nie możecie pozwolić na to odstąpienie; Hiszpania was bronić nie może — bronieć się sami — ogłoście się niepodległym! Anglii posiada Gibraltar Europeyski, nie dopuszczajcież, aby i Amerykański Gibraltar dostał się w ręce Angiel-

skie; gdy raz w ich moc wpadnie, zginiecieście na zawsze. Działajcież więc prędko i z odwagą; zwolajcie wszystkich patryotów i prawych mężów waszej wyspy; ogłoście niepodległość waszą; osadźcie wojskiem Moro i inne miejsca warowne; uzbrojcie waszą milicję; obierzcie Prezydentem wyspy, jakiego męża prawego i umiarkowanego — zatrzymajcie wszystkie zbawienne ustawy dotychczasowej Konstytucji waszej i otwórzcie porty dla wszystkich sprzyjańszych z wami narodów; przywóz z wywozem niech zachowuje stosunkowość, urzędy publiczne, powierzcie mężom wiernością i odpowiedzialnością zalecającym się, karzcie wszelkie naruszenie prawa narodów i waszych ustaw wewnętrznych; użyjcie opieki prawa osobom, własności i każdemu wyznaniu wiary; zabrońcie dowozu niewolników do waszej wyspy — karzcie śmiercią rozboje merskie; zjednoczcie sobie zaufanie świata cywilizowanego przez sprawiedliwość, cnotę i liberalność!»

»Mieszkańcy Kuby! powiedzą, że obywatele Stanów Zjednoczonych, doradzając wam ogłoszenie siebie niepodległymi, mieli w tém widoki samolubne; iż nie chcą dopuścić, aby W. Brytania opanowała tak żyzną i ważną wyspę waszą. To jest prawda — Naród waleczny, nie umie być skrytym; nie życzymy sobie, cierpieć w bezpośrednim sąsiedztwie kraju naszego, Mocarstwo, które gdyby ustawił wami i polityką nie było miarkowane, tamowałyby wszelki handel i ducha przedsiębiorczego; wcale, chociaż się nam takowe sąsiedztwo nie podoba, nie sprawia nam jednak żadnej obawy; gotowi jesteśmy i możemy bronić praw naszych, gdyby się kto na nie targnął poważnie, ale wam mieszkańcy Kuby! idzie o daleko większą rzecz, o waszą dziedzicę, wasze prawa i wolność. Powtarzamy jeszcze raz, że Hiszpania nie zdolna jest bronić was; nawet gdyby odstąpienie waszej wyspy będące przedmiotem układów Wersyjskich i Madryckich, nie nastąpiło było, lub nie zostało zatwierdzone; roztropność i własny interes wam radzi, ogłosić się niepodległymi, dopóki nie będzie pewności, że wojska, które do Hiszpańskiej ziemi wargnęły, z kraju tego ustąpiły, i nie dopięły celu zniszczenia wolności Hiszpańskiej; wtemczas tylko, jeżeli jest waszemu życzeniem, powróćcie możecie pod dawnego Rządu opiekę.»

»Gdyby się wreszcie Opatrzności podobało, aby Hiszpania w wojnie ze wspólnym nieprzyjacielem wolności, oległa, musielibyście szukać opieki tylko w waszym orężu, w waszym

dziecie osadnikami Mocarstwa, którego prawa i Rząd, nie zgadzają się z waszym duchem, z waszą skłonnością i sposobem myślenia. Nie czekajcie końca tej walki, postanowcie zostać wolnymi, a będziecie nimi. Z wami trzyma Ameryka południowa, z wami wolni Mężowie tego kraju i z wami oraz za wami są liberalne zasady i życzenia całego świata!»

Hiszpanie! Mieszkańcy Kuby! Namyślcie się a prędko; wolność i niepodległość lub poddaństwo i iarżmo Angielskie; kraj wolny, Lud niepodległy, handel z całym światem i Rząd waszego wyboru; albo Jerzy IV. Król Angielski, wojsko Angielskie, prawa Angielskie i Angielskie monopoli! — Zważcie tę sprzeczność, i okażcie się godnymi sławnych przodków waszych. Co do nas, jesteśmy gotowi uznać niepodległość waszą.»

»Naród Zjednoczonych Stanów.»

Indye Zachodnie.

Podług doniesień z Port-au-Prince z miesiąca Lutego panował tam niezmierny brak pieniędzy; artykułów przywozowych było w obfitości; szczególnie drzewa do budowy, chociaż całe miasto pogorzało, nie można było z najmniejszym zyskiem pozbyć, a ci oszukali się mocno, co spowodowało rozgłoszoną wieść o pożarze, posłali go tam podostakiem. Prezydent kazał bić z potrzeby cynowe pieniądze (?) — Dnia 28. Lutego czuło się dół w Hayty i Gonaïves dwa mocne trzęsienia ziemi, które w tém ostatniem miejscu porzuciły cegły z dachu.

Brazylia i Portugalia.

Odebrano w Londynie Gazety z Lizbony z d. 1. Maia, z których okazuje się, że Rego nie mógł dopędzić Hrabiego Amarante w Hiszpanii, a Morillo nie mógł temu przeszkodzić, ażeby nie połączył się z wojskiem Wiary. Podług Gazety »Diario do Governo« urządzono w Radzie wojennej odbywającej się d. 23. Kwietnia w Leonie, ażeby wojsko Portugalskie po trzydniowym odpoczynku powróciło do granic Portugalskich, ponieważ daremne byłoby dalsze ściganie nieprzyjaciela, kiedy mógł uciec Morillo, zapewne d. 26. t. m. musiał już się dostać do Francuzkich przednich straży.

Hiszpania.

Monitor powtarza z Gazety: »Memorial Bearnais, z dnia 7. Maia następujący artykuł: »Listy prywatne pewnego Jenerała przedniej straży wojska donoszą, że wojsko Konstytucyjne opuściło Segowię i Valladolid i

że wkrótce nasi żołnierze znajdować się tam będą. — Powinni już tam nawet znajdować się w tej chwili. — Inne listy zapewniają, że mieszkanicy Sewilli przytrzymali Króla Ferdynanda i chcą odwieść do Madrytu, gdzie, jak spodziewają się, przybędzie ón tam wraz z Xiążęciem Angoulême. — Mówią także, że Abisbal gotów jest poddać się ze swoim 5,000 do 6,000 wojskiem, którym dowodził w Madrycie.

Francya.

Monitor z d. 14. Maia zawiera ustawę, mocą której młodzi ludzie z klasy wieku 1824 już mogą być wzięci do wojska. Królewskie rozporządzenie z dnia 30. Kwietnia, znajdujące się w Monitorze dnia 14. Maia, pomniejsza liczbę godności Oficerskich zatrzymywanych dotąd w przypadkach uwolnienia dla podrzędnych Oficerów z półową płacy, a to z korzyścią dla awansu Oficerów będących w czynnej służbie, ponieważ pomniejszyła się znacznie liczba Oficerów półową płacy biorących.

Królestwo Polskie.

Gazeta Warszawska z d. 26. z. m. umieściła następujący Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego:

»My Alexander I. i t. d. i t. d.«

»Zważywszy pomysłne skutki z zaprowadzenia biletów kassowych tak w byłym Xięstwie Warszawskiem, jak i w innych krainach;

»Chcąc przez ten środek ułatwić i ożywić obieg wartości w Naszemu Królestwie Polskiem; postanowiliśmy i stanowimy, co następuje:

»Artykuł 1. Utworzona będzie na całe Królestwo Polskie ilość biletów kassowych wyrównująca summie szesnastu milionów Złotych Polskich.«

»Art. 2. Pewność biletów kassowych, zabezpieczamy na wszystkich dochodach stałych Królestwa. W budżecie Konstytucyjnym przeznaczymy fundusz na ich umorzenie.«

»Art. 3. Będzie cztery klasy biletów kassowych, to jest:«

»Klasa A. 1,800,000 sztuk biletów pięćdziesięcio - złotych, 9,000,000;«

»Klasa B. 400,000 sztuk biletów dziesięcio - złotych, 4,000,000;«

»Klasa C. 40,000 sztuk biletów pięćdziesięcio - złotych. 2,000,000;«

»Klasa D. 10,000 sztuk biletów sto - złotych, 1,000,000.«

»Art. 4. Bilety pięćdziesięcio - złotych będą koloru granatowego; dziesięcio - złotych koloru czerwonego; bilety pięćdziesięcio - i sto - złotych będą białe.«

»Forma i szczególne znamiona biletów kassowych osobną uchwałą Namiestnika przepisane będą.«

»Art. 5. Bilety kassowe służyć mają właścicielowi, który zawsze za prawego właściciela uważany będzie.«

»Art. 6. Bilety kassowe nie przynoszą żadnej prowizyi.«

»Art. 7. Ustanowiona będzie w Warszawie Kassa wymiany i osobnym opatrzona funduszem.«

»Art. 8. Bilety kassowe w tahię tylko ilości w obieg puszczane będą, jaką kassa wymiany w miarę posiadanego funduszu eskomtować będzie mogła.«

»Art. 9. Bilety kassowe będą mogły być wymieniane na gotowe pieniądze. Kassa wymiany płacić będzie gotowizną każdy bilet, który jej przyniesionym zostanie, za potrąceniem 3 groszy od pięciu Złotych. Taż Kassa na żądanie każdego zamieniać będzie bezpłatnie bilety sto - i pięćdziesięcio - złotych na pięćdziesięcio - złotych lub nawzajem.«

»Art. 10. Kassa wymiany otwarta będzie w Poniedziałki, Wtorki, Środy, Czwartki i Piątki, od godziny dziewiętej rano do pierwszej z południa, wyjąwszy dni świąteczne.«

»Art. 11. Wszystkie podatki i dochody jakiegobądź rodzaju, tak stałe jak i niestałe, będą mogły być płacone do kass Skarbowych zarówno w monecie brzączącej lub biletach kassowych, bez żadnego potrącenia.«

»Art. 12. Nawzajem wszelkie wypłaty z kass Skarbowych uskuteczniane będą, bądź w gotowiznie, bądź w biletach kassowych. Miara zapasów tak gotowizny, jak biletów w każdej kassie, służyć będzie za podstawę stosunku zachowywać się mającego we wszelkich ich wypłatach.«

»Art. 13. Przy niszczeniu należności wynikających z kontraktów kupna i sprzedaży, lub z innych tego rodzaju układów między prywatnemi, nikt nie będzie mógł być przymuszany do przyjmowania biletów kassowych, jeżeli ten rodzaj zapłaty wyraźnie w układzie zastrzeżony nie był.«

(Dokończenie nastąpi.)

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest XLIV. Numer Rozmaitości.)